

Česko-ruské vztahy v historické perspektivě

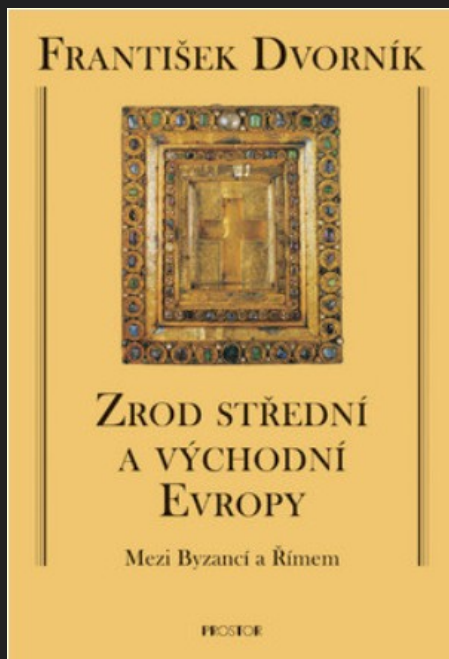
Procházka historií vztahů od všeslovanské myšlenky přes
Koněva a Vrbětice až k agresi na Ukrajině

CEVRO 6.4. 2022

Jaroslav Kurfürst

Krátké zastavení v dobách před-obrozeneckých

Česká klasika

Poprvé vyšlo v r. 1949 v Londýně:
The Making of Central and Eastern Europe

Ruská klasika

Antonij Florovskij:
Češi a Východní slované, příspěvky k dějinám vzájemných vztahů rusko-českých od X. do XVIII. Století (1935/47)

Kyjevská Rus, Haličská Rus, Velkoknížectví Litevské

Legends; obchod; 1-2 manželky sv. Vladimíra; sňatky mezi Rjurikovci a Přemyslovci; Sv. Václav a Ludmila, cyrilometodějská tradice

Moskevská Rus, Ruské impérium

Snaha o sblížení Českých bratří s pravoslavnou církví (vztah k husitství)
Neúspěšná mise Jana Rokyty u Ivana Hrozného (1570), zájem o Moskvii.
Vladislav Jagellonský
Pobyty Petra I v Čechách (1698, 1711, 1712)
Ruští vojáci v Čechách

Čechy a Morava jako přirozená brána spojující Německo a další země Evropy s Kyjevskou Rusí a ruskými knížectvími

Dvorník považoval **Poláky a Čechy za národy, které mohly zprostředkovat evropskou kulturu ruským knížectvím**, která se dlouhodobě přikláněla k Východu či Západu. Likvidace Novgorodu a vítězství Moskevského knížectví posílilo východní vliv.

19. století - nástup romantismu

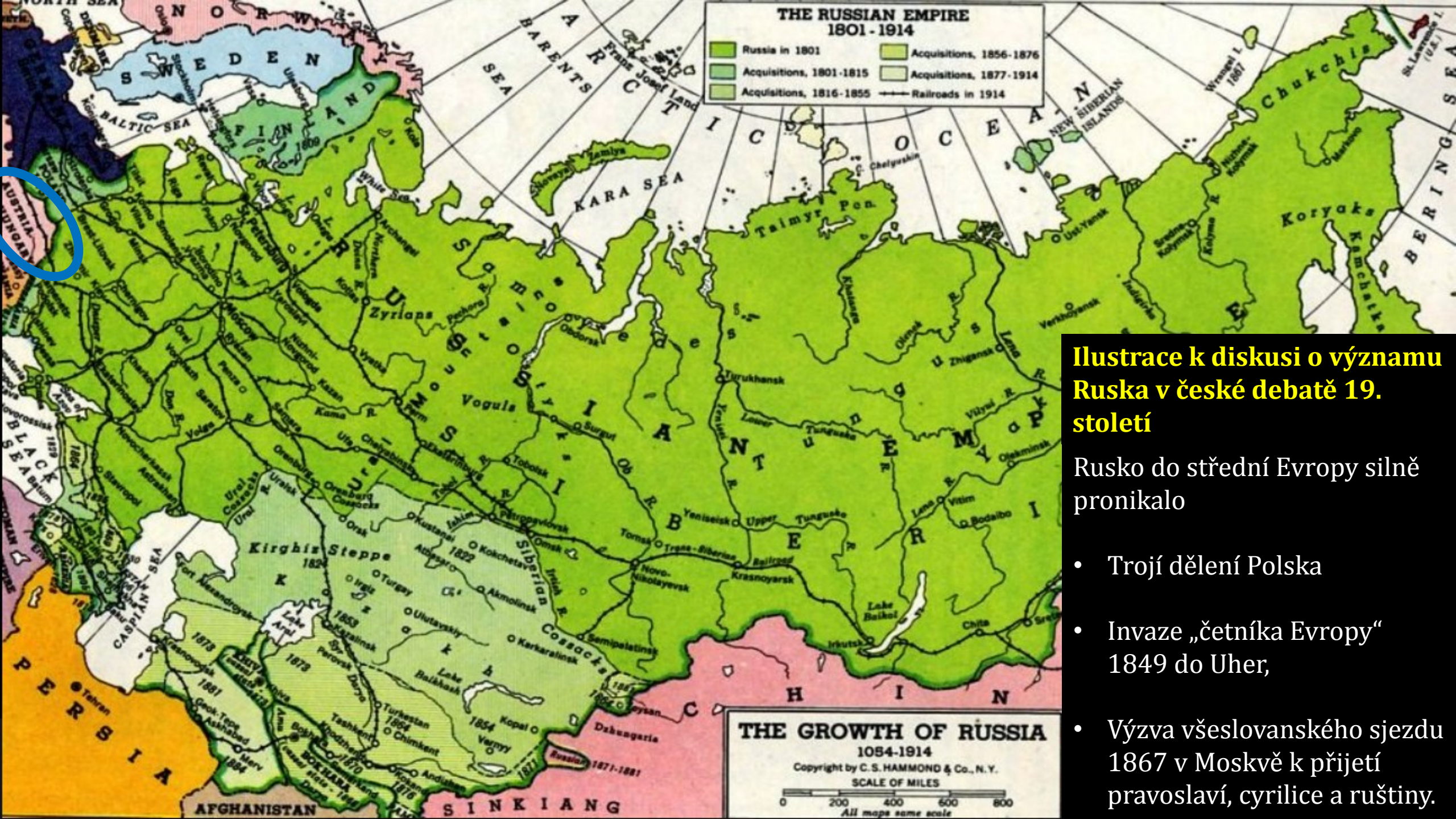
Paralelní proměna diskuse a zrod národních myšlenek

Geopolitické a ideové ohledy

- **Neexistující český stát vs. ruské mnoho -národní a -konfesionální impérium**
- Filosofický rámec konce 18. století – (Herder, Fichte, Schelling ...), formování moderních národů – hnutí v Německu (Češi a Němci);
- hnutí v Rusku: hledání národní identity a myšlenky, slavjanofilové vs. západníci
- Po trojím dělení Polska byl **Ruský stát geograficky velmi blízko!!!** (Krakov, Varšava byly součástí Ruského impéria)
- Slovanský charakter Ruska??? Na konci 19. stol. polovina národů nebyli Slované a dokonce nemluvila Rusky!
- 80. léta emigrace na Volyň a do jižního Ruska

České národní obrození

- **Etapa kulturně-civilizační, romantická**
 - Vznik myšlenky všeslovanské jednoty (Čelakovský, Šafařík, Kollár, Hanka); slavistika a slovanské vzájemnost – zrání české diskuse
 - Po r. 1948 v Česku; po Krymské válce v Rusku – nástup realismu
- **Etapa realistická; politický pohled na vztah Čechů a Ruska (K. H. Borovský)**
 - Austroslavismus: F. Palacký – Psaní do Frankfurtu, Idea státu Rakouského
K.H. Borovský, Masaryk

Ilustrace k diskusi o významu Ruska v české debatě 19. století

Rusko do střední Evropy silně pronikalo

- Trojí dělení Polska
- Invaze „četníka Evropy“ 1849 do Uher,
- Výzva všeslovanského sjezdu 1867 v Moskvě k přijetí pravoslaví, cyrilice a ruštiny.

Střet představ Čechů o imperiálním Rusku:

Starší silný bratr x zaostalý moloch x imperiální hrozba

Český podíl na Panslavismu (hledání geopolitické alternativy, kulturní ochrana vůči Německu, slovanská vzájemnost, rozkladná strategie vůči Rakousku – romantické období 1. pol. 19. století – vystřízlivění - KHB)

Češi a reálná zkušenost (austroslavismus, středoevropská federace, samostatný stát)

Převažující politický realismus – strategie vyvažování ...

Představy Rusů o Češích

Nejvyspělejší ze slovanské rodiny x Němci přeložení do slovanštiny x
Nástupiště v boji proti Evropě (prostor, nikoli subjekt)

- Obdiv i paternalismus
- Daniljevskij a „český Bastion“ (předsunutá pevnost Slovanstva; nástupiště v boji s románo-germánskou Evropou)
- Leontěv a „nebezpeční Češi“ („Němci přeložení do slovanského jazyka“ ... „Kdyby došlo k plamennému a důvěrnému spojení všech Slovanů, i kdyby to bylo pod hegemonií Ruska, výsledkem nebude rozšíření svébytné pravoslavné kultury, na což spoléhal Danilevskij a ostatní slavjanofilové, ale rozšíření západního liberalismu v různých odstínech“)
- Meziprostor, mezi-Evropa; zwischen-Europa, blízká, srozumitelnější Evropa

Češi a stát sovětů:

Počátek vztahu „českého lva“ a „ruského medvěda“

ŠIMOVÁ, K.; KOLENOVSKÁ, D.;
DRÁPALA, M. (eds.): *Cesty do utopie.*
Sovětské Rusko ve svědectvích
meziválečných československých
intelektuálů. Praha: Prostor, 2017.

872 s

- **Oba státy vznikají v přibližně stejné době na troskách impérií – rozdílné základy!**
- Stát Sovětů: naděje i hrozba
- Rusko imperiální, Rusko sovětské, Rusko mimo Rusko (emigrace Ukrajinská, Běloruská aj.)
- Vliv legií a legionářů (ale i frakce; Hašek – Samara, Rudá armáda, Čuvaši, Burjati, komunismus)
- Ruská pomocná akce
- Bílý exil v Praze a ruská zpravodajská přítomnost – INO 1921
- Komunistický sen a 30. léta (Interhelpo)
- Kominternu – KSČ jako její sekce.
- Československo-sovětská smlouva 1934

Zdeněk Nejedlý, E. E. Kisch, Adolf Hoffmeister, Ferdinand Peroutka, Jiří Weil, Marie Majerová, Marie Pujmanová, Josef Čapek, Vítězslav Nezval, Julius Fučík, Bohumír Šmeral, Ivan Olbracht,

Masaryk vs. Kramář

Symbolika dvou myšlenkových škol:

Oba vzešli z realistů, oba se sporech o rukopisy postavili za vědeckost, oba považovali Rusko za vyvažující mocnost a oba neměli iluze o revoluci a udržitelnost SSSR. Po válce rozchod ba střet.

Masaryk

Kramář

inspirace ústavou USA

Ústava Slovanské říše

Čechy jako součást Západu

Sen o slovanské říši (vize N. Daniljevského)

Charlotta Garrigue-Masaryková

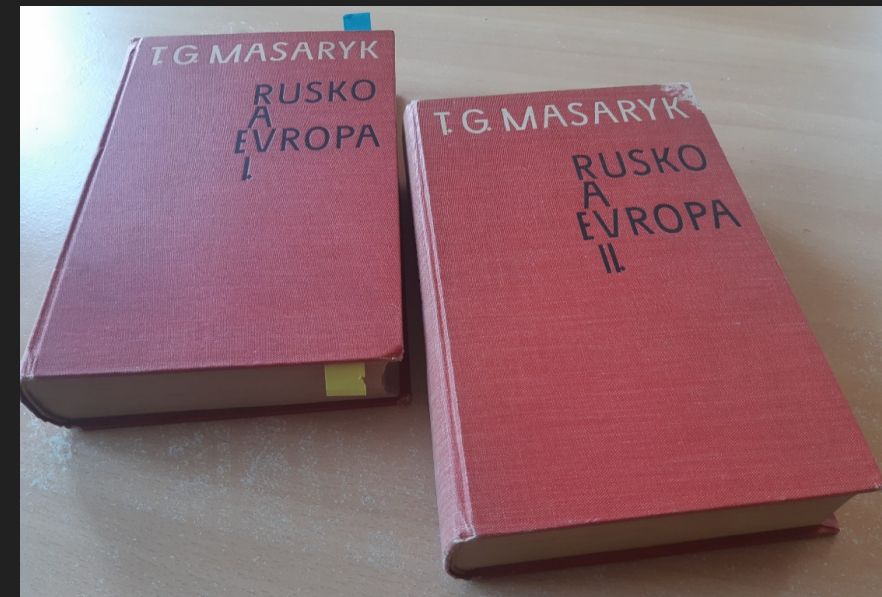
Надежда Николаевна Хлудова,
dříve *Abrikosovová*

Masaryk v r. 1920 – 1922 vyzývá svět k pomoci při hladomoru

Nová Evropa, stanovisko slovanské, Sovětské Rusko a my

Masaryk *Rusko a Evropa*: úryvek ...1921 Ruská pomocná akce (RPA)

Uznání SSSR až v r. 1934

Ústava Slovanské říše - vznik tzv. Slovanské říše (slovanské národy v čele s Ruskem). Jednotné obchodní území s jednotnou měnou a clem. V čele by stál ruský car (zároveň králem českým a polským, v jednotlivých zemích by jmenoval místodržitele).

Ruská pomocná akce (RPA)

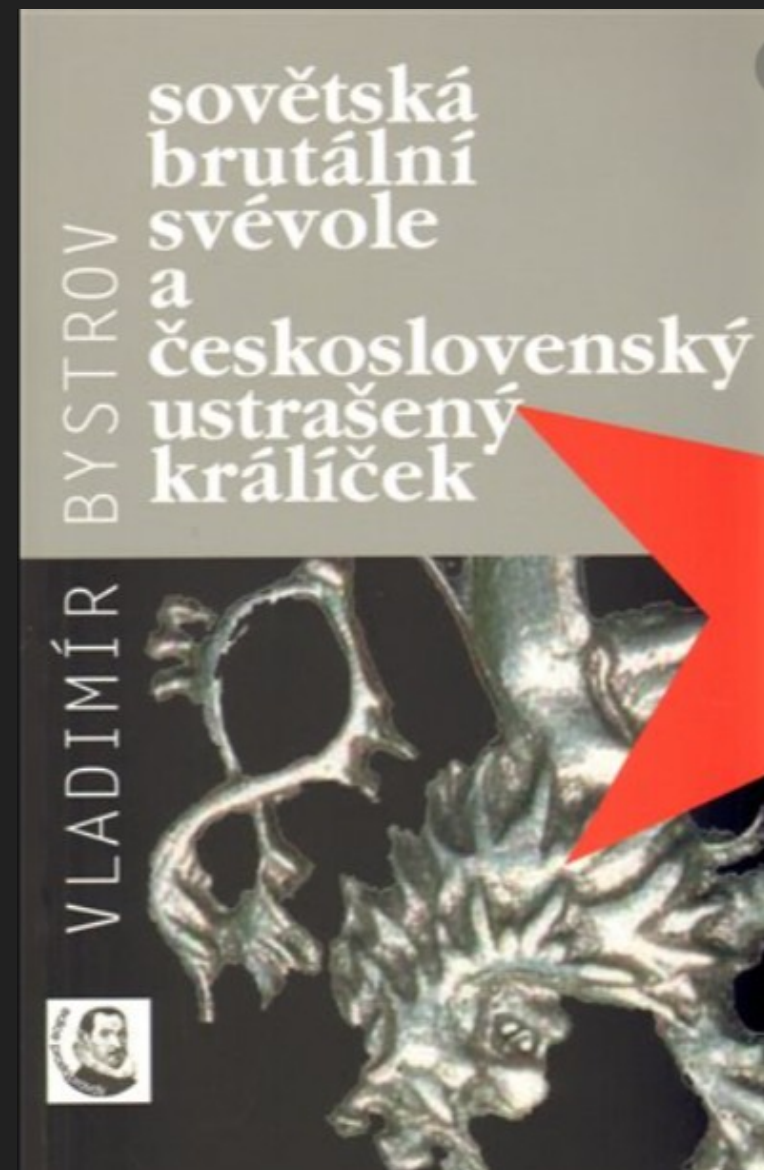
Rozhodnutím vlády ze dne 28. července **1921**, č. j. 23912/1921, bylo **MZV pověřeno** organizací a prováděním tzv. **Ruské pomocné akce**. (MZV jen 80 koncept. úředníků)

Zájemci o studium velkorysé podmínky. Z původně plánovaných 5 000 se celkový počet zvýšil **v roce 1925 na 25 000**. Vznik odborných ústavů, vědeckých společností, knihoven, muzeí, pěveckých sborů, divadelních skupin, nakladatelství, ruské i ukrajinské gymnázium, Ruská lidová universita, Ukrajinská polytechnická akademie v Poděbradech, výtvarná akademie, Ústav pro výzkum Ruska, Ruská historická společnost, Ruský historický zahraniční archiv, Institut Kondakova... mnoho osobností.

Akce trvala do r. 1938. ale podpora až do roku 1945 (vč, podpory významných emigrantských vědeckých institucí), ruské, tak ukrajinské gymnázium.

3 vlny emigrace: (1) polovina 30. let, (2) konec 30. let, kdy, první generace vymírá, (3) 1944 - jaro 1945).

Zatýkání po celý květen, dokonce i o sobotách a nedělích. Oběti byly pod různými záminkami vylákány z domova nebo z pracoviště. Rodina bývala ujišťována, že si nemusí dělat starosti.

Uznání SSSR ze strany Československa oficiální vztahy 1933 - 1939

Komplikované dědictví čs. legií, politický reprezentant ČS vlády

1920 – česká repatriační mise, pobočky vč. konzulátu ve Vladivostoku a GK Batumi

1921 – GK v Rize Tallinn, Kaunas (pozorovatelná) – poté uznání Baltů

1922 – Beneš + Čičerin – prozatímní dohoda - diplomatické zastupitelství
oboustranně – ruské narůstalo a plnila běžné funkce ambasád až do uznání

Pobočky zastupitelství Petrohrad, Novorosijsk, Tomsk, Tbilisi

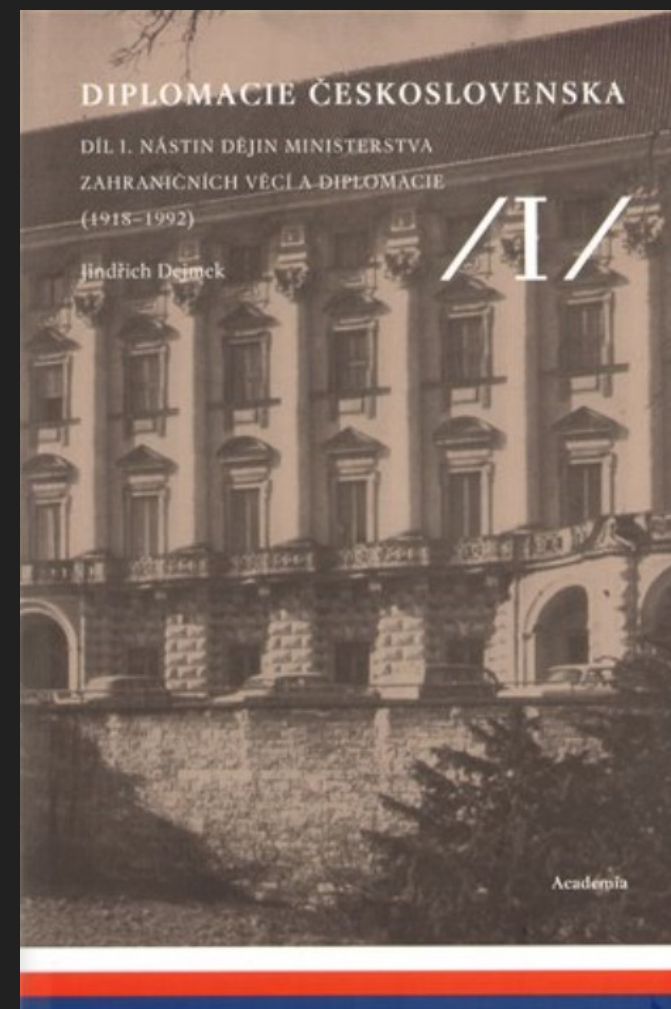
1924 – uznání ze strany Velké Británie, spustilo uznávání, Česko se nepřidalo.

1934 – uznání SSSR ze strany Československa (USA 1933), v červnu
velvyslanectví Bohdan Pavlů, po něm Z. Fierlinger

16. května 1935 podepsal Beneš se SSSR spojeneckou smlouvu propojenou s
ujednáním Paříže a Moskvy.

Po 15. březnu 1939 Fierlinger rezignoval, jednání Rojíčka s Němci o předání (vydána
část archivu!), Fierlinger se vrátil, považován za soukromou osobu, ale tolerován.

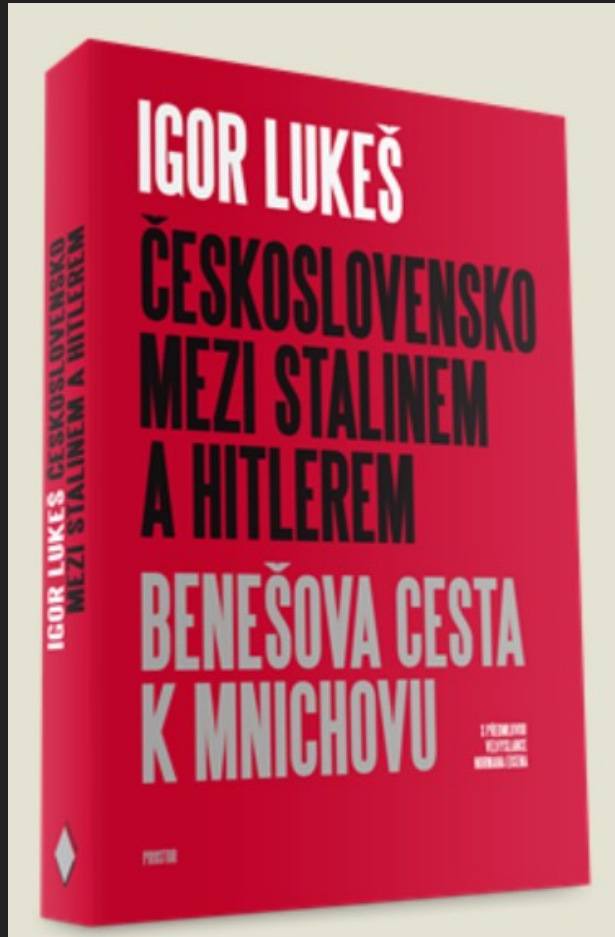
Molotov Ribbentrop - uznání Slovenského štátu ze strany SSSR- čs. mise ukončena.

Převažující postoje české společnosti k Rusku od založení státu do konce 2. světové války

- **Rusofilství** na počátku budování republiky
- **Lhostejnost** koncem 20. let
- **Inspirace** levicových intelektuálů
- **Naděje** ve 30. letech (ekonomická krize, tlak Německa)
- **Zklamání** Molotov Ribbentrop a uznání Slovenského Štátu
- **Idealizující obdiv** k SSSR po vítězství u Stalingradu.

SSSR jako osvoboditel i kolonizátor

- Okolnosti spojenecké smlouvy z r. 1943 – základy „**satelizace**“
- Osvobození Rudou armádou - Smerš (Vladimír Bystrov)
- Nové společenské paradigma (charisma a prestiž SSSR / levicové hnutí)
- Už od 1. 9. 1945 se ve školách začala učit ruština
- V únoru na sjezdu ČS-Sovětského přátelství: „Se sovětským časem na věčné časy a nikdy jinak!“
- „Vítězný“ únor 1948, a americké překvapení, impulz pro vytvoření NATO
- 50. léta a „**sovětizace**“ kdysi demokratické společnosti
- 1968 a doktrína omezené suverenity
- Normalizace a vazalství

Smlouva o přátelství z r. 1943

- **Po napadení SSSR** Německem rychlé **obnovení styků** prozatímní vlády v Londýně se SSSR (mise H. Píky)
- Do Moskvy vyslán opět Z. Fierlinger na znamení kontinuity
- 1943 cesta Beneše nejprve do USA (Roosevelt) a SSSR (Stalin) – příprava čs. – sovětské spojenecké smlouvy
- Britové zpochybňovali moudrost podpisu
- **Beneš** odjel za Stalinem a **12. prosince 1943** se Stalinem dohlížel na **podpis** (Fierlinger – Molotov) „**Smlouvu o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci mezi Československou republikou a SSSR**“
- Smlouva formalizovala spojenství; v čl. 4 se SSSR zavazoval, že bude respektovat nezávislost a svrchovanost ČS a **nebude se vměšovat** do jeho vnitřních záležitostí.
- Beneš však vzápětí pořádal Moskvu o zahraničněpolitická stanoviska, aby čs. diplomacie postupovala společně se sovětskou.

Sovětizace, Pražské jaro, normalizace, perestrojka

- Do hry se v r. 1943 vrací slovanská myšlenka a **spolupráce se „slovanskými zeměmi“**.
- **1945 Košický vládní program – orientace na SSSR**, posílení pro-sovětských kádrů na MZV
- **1947** vláda 2x schválila **účast** na **Marshallově plánu**, na nátlak Stalina během osudové návštěvy Moskvy **odmítla**. (Masarykův údajný citát: „*Jel jsem do Moskvy jako ministr suverénního státu. Vrátil jsem se jako Stalinův pohůnek.*“).
- 23. 2. 1948 – akční výbor MZV **provolání k nerozbornému přátelství se SSSR** a očistě úřadu.
- 10. 3. 1948 – neobjasněná smrt Jana Masaryka – Československo se stává satelitem řízeným z Moskvy (sovětizace a poradci, stalinizace, politické procesy procesy)
- Pražské jaro vyústilo v invazi nasazeno 300 tisíc vojáků, 7000 tanků a 3000 děl, 20 leteckých pluků. Po skončení invaze až 150 tis. vojáků zůstalo ... 7.5. **1970** nová **Smlouva o přátelství** ...
- Okupace, normalizace

Smlouva o přátelství z r. 1993

Odsun sovětských vojsk

SMLOUVA

mezi Českou republikou a Ruskou federací o přátelských vztazích a spolupráci

Česká republika a Ruská federace (dále jen "Smluvní strany"),
navazující na tradiční vztahy přátelství mezi národy obou států,

přihlízejíce ke skutečnosti, že Česká republika je nástupnickým státem České a Slovenské Federativní Republiky a Ruská federace je státem -- pokračovatelem Svazu sovětských socialistických republik,

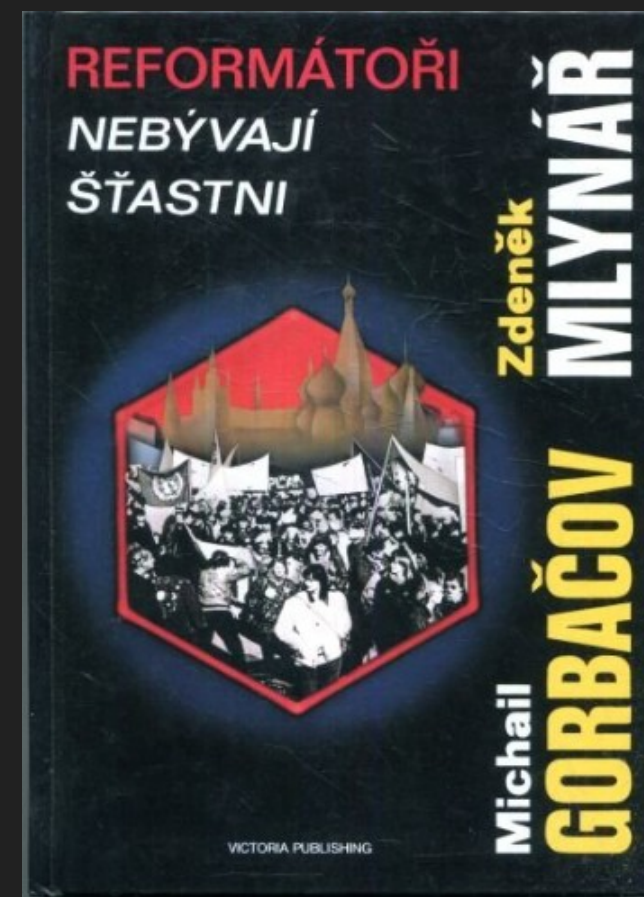
vycházejíce z hlubokých politických a hospodářských přeměn v obou státech, v Evropě a ve světě,

přesvědčeny o tom, že vzájemná úcta a spolupráce mezi oběma státy odpovídá zájmům národů České republiky a Ruské federace a slouží upevňování míru, bezpečnosti a spolupráce v Evropě, vytvoření kvalitativně nových vztahů založených na rovnosti,

Čl.21

Každá Smluvní strana bude na svém území zajišťovat péči o vojenské hroby a vojenské pomníky druhé Smluvní strany, jejich udržování a přístup k nim.

Budou rovněž spolupracovat při zjišťování a udržování pohřebišť občanů druhé Smluvní strany, výměně informací o osudu zemřelých a nezvěstných na svém území.

Vztahy demokratického Česka a postsovětského Ruska I.

- Zásadní geografická změna – ze států se společnou hranicí ke státům geopoliticky vzdáleným
- Rozpad diplomatické infrastruktury (Varšavské smlouvy, RVHP)
- Geopolitické otočení zády k sobě
- Rozvázání ekonomických vazeb (dnešní český export do Ruska je 1,9%, i do země jako je Belgie vyvážíme více, Rusko je cca 13. nejvýznamnější destinace; V dovozu je celkově 7. největším dovozcem (6%), drtivá většina dovozu tvoří ropa a plyn)
- Různé řešení vnitřních problémů transformace (privatizace, lustrace, restituce ...)

Pro Rusko bylo Česko odběratelem surovin a místem kde Rusko disponuje kontakty, které ztratily vliv.

Vztahy demokratického Česka a postsovětského Ruska II. – **Periodizace relace**

○ Vzájemná ignorace a střet vizí a (1991 – 2001)

○ Ekonomizace vztahů (2001 – 2013)

CZ v NATO a v přededveří EU; Rusko aktivizuje geoekonomiku a obnovuje zpřetrhané vazby. Bohatí Rusové – investice, srozumitelná Evropa (bankovníctví, stavebnictví, ICT, letectví, těžký průmysl, hutnictví, nemovitosti).

Co do počtu vlastněných firem jsou Rusové na prvním místě mezi zahraničními vlastníky – na konci r. 2011 vlastnili v Česku 17 tisíc firem s tím, že řada dalších ruských vlastníků se skrývá např. za investicemi z Kypru. Co do objemu silně zaostává.

○ Diferenciace a politická instrumentalizace (2013 - dosud)

Vztahy demokratického Česka a postsovětského Ruska III. Diferenciace a politická instrumentalizace

Střední Evropa pro Rusko: prostor nebo subjekt?

○ Česko jako objekt/nástroj ve větší hře

- **Návrat pojetí střední Evropy jako geopolitického meziprostoru**
- *zwischen-Europa, mezi-Evropa, ale také srozumitelná Evropa* v EU a NATO
- Rozšiřování NATO, EU snaha Ruska se uchytit ...
- Střet narativů: **expanze** NATO versus **rozšíření** NATO (prostor – objekt vs. aktér – subjekt s vlastní vůlí)

Ruské podcenění role malých států (velké ruské „grand strategies“)

Diskuse kolem radaru – polygon vlivových operací (2007 – 2009)

zájmy Česka

vs.

zájmy Ruska

Česko má zájem na kohezi EU a NATO (citlivost na suverenitu)

Rusko má zájem o rozmělnění EU a NATO. Využívá vnitřních rozporů.

Česko nemá zájem na silném a transakčně založeném vztahu Ruska a Německa, chce Evropu pravidel.

Rusko usiluje o naplnění bipolárně organizovaného konceptu velké Evropy s centry v Berlíně a Moskvě.

Česko má zájem na posilování suverenity zemí v postsovětském prostoru a na Západním Balkáně a jejich prozápadní vektor.

Rusko usiluje o omezení suverenity zemí v postsovětském prostoru a vytvoření rusocentrické zóny geopolitické loajality s východním vektorem

Česko má zájem o stabilní, odpolitizované a dodávky energetických surovin za nízké ceny.

Rusko využívá dodávky energetických surovin ke geopolitickým účelům, za to nabízí kompetitivní ceny.

Česko má zájem o pronikání na ruský trh.

Rusko je připraveno umožnit CZ pronikání na ruský trh, má však zájem o pronikání do některých sektorů ekonomiky v Česku (energetika, bankovníctví, stavebnictví, ICT, letectví, těžký průmysl, nemovitosti).

Kontrola migrace, nezávislý prodemokratický a pravidla respektující charakter ruské diaspor, omezení zpravodajských aktivit.

Posilování vlivu ruského státu v diaspoře, v pravoslavné církvi, ovlivňování Rusku nakloněných komunit, vlivové operace.

Otevření archívů, interpretace minulosti nezatížená geopolitickými ambicemi.

Snaha interpretovat minulost ve prospěch odkazu SSSR, uzavřenost archívů.

Hybridní působení – př.: dezinformace, politické, zpravodajské operace, zastrašování, lawfare ekosystém vysílacích kanálů přejímajících ruské narativy

PROTIPROUD
KONTRAREVOLUČNÍ MAGAZÍN PETRA HÁJKY

Google Vlastní vyhledávání

Každý má svou volbu: Pohodlně plout do otroctví, nebo vstoupit do PROTIPROUDU

POLITIKA ZDRAVÍ DUCHOVNÍ SVĚT

Home

POLITIKA

Dvě lednová výročí: Slavní disidenti Lenin s Havlem. Agenti globalistů. Komu Stalin vypálil rybník? VŘSR klapla díky Wilsonovi. Bolševický projekt EU má tytéž cíle. Dokážou se bojovníci za svobodu spojit?

A3News

Muslimové na severu Čech trénují střelby ze samopalu. Příprava kombatantů na vyhlášení intifády v České republice? Hlavně, ať vláda nezapomene lidem odebrat zbraně, aby se nemohli bránit!

Nová republika

Politická iniciativa proti hospodářskému a sociálnímu marasmu a pro sociální odpovědnost a solidaritu

Hlavní strana Kontakt Přihláška Manifest a stanov Napište nám

Nová kniha **elSys** Opačný systém bezpečnosti K. za studené války

sobota 18. ledna 2020

Agrese USA proti Íránu vyprovokovala útok teroristů v Sýrii proti SAA. Pompeo: USA uvažovaly o preventivním úderu na atomové objekty v Íránu

Anna Orlová

Prohledat tento blog

Vyhledávání

Jen pro myslící
Děkujeme za finanční příspěvky na činnost Nové republiky z.s.
Bankovní spojení:

ZVĚDAVEC HLAVNÍ EDITORIAL RUBRIKY REGIONY TÉMATA

Feminismus a násilníci imigranti zničili Evropu

Paul Craig Roberts

19. 11. 2019 Komentáře Téma: Feminismus, Politická korektnost, Evropská unie 880 slov

Znásilňování bílých švédských žen černošskými násilnickými imigranty ve Švédsku snad nikdy nepřestane. Při posledním násilném činu přinutili čtyři černí Eritrejci 13letou švédskou dívku, aby vešla do koupelny, kde ji střídavě znásilňovali a natáčeli si skupinové znásilňování. Podle novinové zprávy došlo před vaginálním znásilněním „k násilí, kdy nejméně dva z obžalovaných popadli napadenou za krk a rameno, mlátili jí hlavou o zed“ a poté ji násilně dovlekli do koupelny.“

http://www.prvizipravycz/

http://www.prvizipravycz/ Norton S... První zprávy

Google

Zobrazit Oblíbené položky Nástroje Nápověda

Kašparů: Dnešní intelektuálové připomínají komunistické kádrováky

Jsem vesnický člověk, žiji mezi lidmi, kteří mají své obyčejné starosti a někdy velké starosti a nemám čas filosofovat o takových věcech, kvůli kterým intelektuálové nálepkují své spoluobčany, říká v rozhovoru pro Mladou frontu DNES Max Kašparů.

SPUTNIK

Média: USA nepodpoří poskytnutí vakcíny proti covid-19 chudým zemím, pokud si nekoupí patent

Sledoval jsem celý přenos. ČT hystericky proti

14. 12. 2019 | Rubrika: Zamyšlení 3 Doporučit 3

přenos. ČT hystericky...
...že se na to trapně...
...zpětně. Hlavně a...
...že vše zmanipuluje...
...přihloupě "radikální...
...ovičoka", ale hloupost...
...RokBezPoku...
...Otevřít >

Vrbětická kauza – bilance

- 2 mrtví čeští občané
- materiální destrukce ve výši několika miliard
- vyhoštění diplomatů 18+64 diplomatů čl. 11 VC
- seznam „nesprátených zemí“
- bilaterální sankce

Příprava agrese proti Ukrajině a napadení Ukrajiny

od dubna 2021 na ruské ambasádě – 100 osob

6 balíčků sankcí EU, demontáž bilaterálních vztahů

Neúplný seznam otevřených otázek v relaci

1. Absence politického dialogu (expertní; 2005 MZV; 2013 premiéři)
2. Nedobytné pohledávky ČEB/EGAP
3. Licence na některé položky zbrojní výroby
4. Vyhoštění Člověka v tísni a přístup k českým nevládním společnostem
5. Údržba vojenských hrobů v Rusku
6. Přístup historiků do archívů (20.století)
7. Ruský majetek v Praze
8. Český dům a český majetek v Moskvě
9. Neadekvátní asymetrie diplomatické přítomnosti (počet ruských diplomatů v Česku) - pořešeno
10. Ruská zpravodajská přítomnost v Praze
11. Počet diplomatických vozidel
12. Otázky „národní paměti“ (Socha Koněva, „památník Vlasovcům“ a „deska Osvobození“ na budově Staroměstské radnici jsou výhřezem širší diskuse o národní paměti obou zemí)

Česko-ruské vztahy v historické perspektivě

Procházka historií vztahů od všeslovanské myšlenky po Koněva

Přednáška pro DA 20. 5. 2020

Děkuji za pozornost

Zdroj: Stratfor